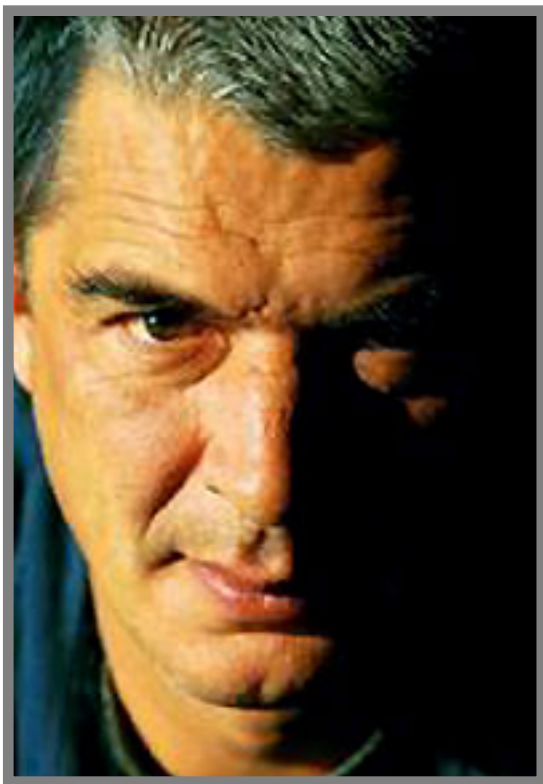

2002 - Andrzej Stasiuk i Friedrich Delius

Sylwetki laureatów - rok 2002

Andrzej Stasiuk -

ur. w 1960 r. w Warszawie. Prozaik, poeta. Zajmuje się krytyką literacką. Uhonorowany m.in. nagrodą Fundacji Kultury i nagrodą Fundacji im. Kościelskich.

W latach 80. zaangażowany w ruch pacyfistyczny, zdezerterował z wojska i półtora roku spędził w więzieniu. Współpracował z pismami literackiego „undergroundu” w Polsce. Niechętny literackim salonom i oficjalności - w roku 1987 wyprowadził się z Warszawy i zamieszkał na dalekiej prowincji, w Beskidzie Niskim. Autor m.in. „Murów Hebronu”, „Wierszy miłosnych i nie”, „Białego kruka”, „Opowieści galicyjskich”, „Przez rzekę” oraz „Dukli”. Nominowany do literackiej nagrody Nike w 1998 r. za powieść „Dukla” i w 2000 roku za „Tekturowy samolot”.

Mimo że publikować zaczął stosunkowo późno, to próbował już różnych gatunków literackich: prozy, poezji, krytyki. Lata 90. to niezwykle płodny okres w życiu pisarza. Kolejne teksty ukazują się drukiem, powstają najbardziej znane powieści: „Biały kruk” (sfilmowana przez Jerzego Zalewskiego pod tytułem „Gnoje”) i „Dziewięć”. Po „Wierszach miłosnych i nie” (1994), w 1995 roku ukazuje się „Biały kruk” - powieść uznana za jedno z ciekawszych osiągnięć pokolenia czterdziestolatków. Historia traktująca o przyjaźni, zdradzie i rozstaniu. Grupa przyjaciół wyrusza na górski szlak. Dobrze prowadzona akcja sprawiła, że książkę określano mianem polskiego westernu. Nie ma ona jednak nic wspólnego z rzewnym kiczem. Opowiada raczej o pożegnaniu z ideałami młodości, z mitami i sposobem życia pokolenia ostatniej dekady PRL.

W 1998 roku pisarz wydał „Jak zostałem pisarzem (próba autobiografii intelektualnej)” - pierwszą wesołą książkę o swoim dojrzewaniu do pisarstwa. Jest to zupełnie ahistoryczna opowieść o latach młodości, o okresie dogorywania poprzedniego ustroju, warszawskich realiach lat 80. Ironiczna, zabawna, napisana w rytmie rockowej piosenki „spowiedź dziecięcia wieku”. Rok 1999 przyniósł „Dziewięć”, którą można powiązać z Tyrmandem, Hłaską i Nowakowskim. Stasiukowa łatwość pisania wylewa się tu obszernym monologiem głównego bohatera otwierającym zupełnie inny, bo sensacyjny wątek powieści. Warszawa, wczesne lata 90. Drobny przedsiębiorca nie może oddać pożyczonych pieniędzy. Wkłada się w gangsterską historię. Niezwykła umiejętność pisarza w kreowaniu metafizyki zła objawia się tu najpełniej przy opisywaniu zbiorowego portretu społeczeństwa i epoki mafijnych

porachunków.

Zmęczony miastem Stasiuk pod koniec lat 80. osiada na stałe we wsi Czarne w Beskidzie Niskim. Zakłada wydawnictwo i sam drukuje swoje książki. O ile treści jego powieści zdominowane zostały miejskimi klimatami, to opowiadania wskazują na przywiązanie do wsi, do ciszy i prostoty życia na prowincji. Zbiory "Opowieści galicyjskie" (1995), "Dukla" (1997) i "Zima" (2001) to opowiadania o ludziach, zwierzętach, krajobrazach, maszynach... Galicji. Balladowe historie o lokalnych duchach pełne są niespotykanych metafor i spuścizny naszych czasów. Tylko "Przez rzekę" (1996) wyrwa się tej konwencji i ucieka w stronę brudnych i ponurych wielkomiejskich dzielnic.

Więć to również miejsce refleksji o europejskich przemianach politycznych, gospodarczych, społecznych. W 2000 roku ukazały się dwa zbiory esejów. Jeden, "Tekturowy samolot", wyróżniony został nominacją do Literackiej Nagrody Nike. Drugi, "Moja Europa. Dwa eseje o Europie zwanej środkową", powstał we współpracy z ukraińskim prozaikiem, eseistą, poetą i tłumaczem Jurijem Andruchowiczem.

W tym roku wspomniany wyżej mini-zbiorek opowiadań "Zima" nominowano do Nike. Pisarz jest też laureatem Nagrody Fundacji im. Kościelskich (1995) oraz Nagrody Herdera 2001.

Friedrich Christian Delius -

ur. 1943 roku w Rzymie, dzieciństwo spędził w Hesji w RFN, gdzie się też kształcił. Od 1963 r. mieszka w Berlinie gdzie w roku 1970 ukończył studia germanistyczne - uzyskując stopień doktora.

Od 1978 r. publikuje jako niezależny autor, drukiem ukazało się 7 tomów jego poezji, 12 powieści i 7 sztuk teatralnych. Pierwsze publikacje F.Ch.Deliusa utrzymane były w poetyce demaskatorskiego, bądź satyrycznego reportażu dokumentalnego: „Wir Unternehmer” (My przedsiębiorcy) 1966, „Unsere Siemens-Welt” (Nasz świat Siemens) 1972.

Ważne miejsce w jego twórczości zajmują trzy powieści poświęcone pasjonującemu i trudnemu problemowi terroryzmu zachodnioniemieckiego lat siedemdziesiątych (Baader-Meinhof) i jego społecznych skutków: „Ein Held der inneren Sicherheit” (Bohater bezpieczeństwa wewnętrznego) 1981, „Mogadischu Fensterplatz” 1987 (wyd. polskie „Lot do Mogadyszu” 1999), „Himmelfahrt eines Staatsfeindes” (Wniebowzięcie wroga państwowego) 1992. Duże uznanie czytelników i krytyki zyskały wydania książkowe jego opowiadań „Der Sonntag, an dem ich Weltmeister wurde” (Niedziela, kiedy zostałem mistrzem świata) 1994 oraz „Der Spaziergang von Rostock nach Syrakus” (Spacer z Rostocku do Syrakuz) 1995. W roku 2001 opublikował powieść „Der Königsmacher” (Kreator królów).

W swoich książkach porusza problemy wolności, terroryzmu, antysemityzmu. Akcja jego książki „Lot do Mogadyszu” toczy się w samolocie porwanym przez terrorystę, w powieści „Der Spaziergang von Rostock nach Syrakus” opisuje historię Niemców z NRD, którzy próbowali nielegalnie wyjechać do

Włoch. Jego powieści ukazywały się w Wielkiej Brytanii, Danii, Francji, Japonii, Turcji, Włoszech i Polsce.